

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

XX. De verbis Domini, Qui se exaltat, humiliab.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

procedentibus erit gaudium in Spiritu sancto. Loquar quod expertus novit, inexpertus ignorat: animalis enim homo non percipit ea quæ sunt spiritus Dei. Nunquid non plerunque orantibus nobis omnia viscerum succutiuntur occulta ad memoriam gaudii illius quod est in Hierusalem, quæ sursum est, quæ est mater nostra, & lachrymarum unda vultus meditantium superfundit? O si duraret! *Si oblitus fuero tui Hierusalem, oblivioni detur dextera mea: adhareat lingua mea faucibus meis, si non meminero tui, si non proposuero Hierusalem in principio lætitiæ meæ P.* Verè principio lætitiæ, quia finis illic repositus est.

*p*Psal. 136.a

*Aspiratio ad
caelestem Pa-
triam.*

*q*Matt. 26.c

*a*Luc. 18.c

*Hominum
4. gradus.*

*Humilitatis
& exaltatio-
nis mira con-
nexio.*

Quando conscindes saccum meum, Domine Iesu, & circumdabis me lætitiâ, ut cantet tibi gloria mea, & non compungar? Principium gaudii illius quod hic quandoque sentimus, stilla est, guttula est, de flumine illo est descendens, cuius impetus lætificat civitatem Dei. Quandoque veniet tempus, ut perennibus gaudiis nos in ipso divinitatis fonte profundius immergamur, ubi unda undam sine interapedine & interpolatione continuet. Quando veniam & apparebo ante faciem Dei? Quando transibo in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei? Quando sicut audivimus, sic videbimus in civitate Domini virtutum? Eia igitur, fratres, huic feliciter ternario fideliter insistamus, & semper simus memores verbi illius *q*: *Amice ad quid venisti?* Quia non ad hoc venimus, ut simulatoria specie regem interficiamus, sed ei serviamus, qui est benedictus in sæcula.

S E R M O XX.

De verbis Domini: *Omnis qui se exultat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.*

SI consideramus diligenter, Fratres, gradus hominum quatuor invenimus: Dico autem summam felicitatem *in caelo* ad quam suspiramus: mediam infelicitatem *in paradiso* unde cecidimus, itemque mediam infelicitatem *in hoc mundo* pro qua gemimus: & *in inferno* extremam infelicitatem, quam merito formidamus. Brevius tamen dicere possum, vitam & umbram vitæ: umbram mortis, & mortem. Itaque nec in summo, nec in imo positi timemus descendere, ascendere cupimus, eò magis anxii, quo videmur viciniore infimis quàm supremis: & ecce dicitur nobis, quia *omnis qui se exultat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.*

q Quidnam sibi vult cancellata hæc connexio exaltationis & humiliationis?

q Itane parum est Domine, quòd in veritate tua humiliasti nos, quia adhuc exigis, ut apponat homo humilare seipsum? Et quidem restat adhuc quo possimus humiliari; sed qui illò ceciderit, jam non adjiciet, ut resurgat; qui humiliatus fuerit illuc, frustra speret exaltationem: si-
quidem

quidem humiliasti nos in loco afflictionis, & operuit nos umbra mortis. Usque adeo vita nostra inferno appropinquavit, quo nos humiliabimus ultra? Quæ utilitas in sanguine nostro, si descenderimus in corruptionem? Sane nihil aliud infra nos est, quàm irreparabilis illa corruptio; post umbram mortis non restat nisi mors, post locum afflictionis solus superest locus mortis: *Qui se (inquit) humiliat, exaltabitur.* Si dixisset, qui humiliatus fuerit, exaltabitur: exultassem utique, tanquam certissimè humiliatus, & vehementer. Nunc vero cum dicat, *qui se humiliat, exaltabitur*: angustia mihi sunt undique, nec ignoro quid eligam, sed quid agam. Exaltari cupio, quia summopere id necessarium. Siquidem neque hic manentem habeo civitatem, nec bonum esset hic manere, etiam si liceret. Porro inferius adhuc ire, perire est. Iam enim locum teneo inferiorem, & qui solum habeat intra se infimum, hoc est infernum: si me illuc humiliavero, non est spes exaltationis: si me non humiliavero, identidem desperatio est exaltationis: quia *qui se humiliaverit, exaltabitur, & is tantum.* Si hoc egero, mors mihi est: si autem non egero, & ab exaltatione repulsus, nec sic effugiam manus mortis. Sed hoc difficile patet, saltem quod præmissum est consideremus.

Omnis qui se exultat, ait, humiliabitur. Quem enim veritas humiliat, ipse quomodo se exultat? Neque hic dicimus quò, sed quomodo: quia non locus videtur deesse, sed virtus. Non, inquam, deest homini quo exaltare se possit, sed deest omnino quò possit. Est quidem voluntas multa, sed nulla facultas. Nempe velint nolint homines, communis totius Adæ, totius humani generis vox est *b: In veritate tua humiliasti me.* Quisquis autem in veritate humiliatur, veraciter humiliatur, nec nisi fallaciter exaltatur. Quid est autem falso exaltari, nisi vere non exaltari? Gratias ei, quia non dixit, omni qui se exaltaverit, exaltabitur. Quomodo enim conaremur in vanum exaltari, si id arbitraremur, quando ne ipsa quidem nunc desperatio proficiendi, appetitum cohibet exaltandi? Et forte hoc est quod ait: *Qui se exultat, humiliabitur, nec pertinet ad effectum qui nullus est, sed affectum qui stultus est.*

Quantos enim videmus humiliatos, sed non humiles: percussos, sed non dolentes: curatos quidem à Domino, sed ne ipsa curatione sanatos? Hi sunt qui sub sentibus esse delicias computant, dissimulantes peccata quæ accitant, lubricum in quo titubant, tenebras quibus caligant, laqueos inter quos ambulant, locum afflictionis quem inhabitant, corpus mortis quod gestant, jugum grave quod tolerant, graviolem conscientiam quam occultant, gravissimam sententiam quam expectant. Talis ille erat, cui Ioannes in Apocalypsi scribere jubebatur *c: Dicis, quia dives sum, & nullius egeo; & nescis quia tu es pauper, & miser, & miserabilis,*

*Humiliatio
quædam ad
infernum.*

*Humiliatio
veritatis, quæ.*

b Psal. 114. k

Multi humiliati, sed non humiles.

Apoc. 3. d

& cæcus & nudus. Nec mirum si sit vana & mendax exaltatio filiorum hominum: siquidem vani sunt & mendaces. Humiliat eos veritas, exaltat vanitas. Et dilexerunt magis tenebras quam lucem, amplectentes exaltantem se vanitatem, & quærentes mendacium. Porro contra veritatem quæ se humiliat, votis & studiis quibus possunt, dissimulationibus & conatibus frivolis recalcitrantes. Fecimusne aliquid?

Quomodo homo humiliet seipsum.

d Hier. 5. a

e Hier. 5. 1. a

Puto quia invenimus etiam quomodo humiliat homo seipsum. Dico autem ut adhæreat humilianti se veritati, nec dissimulet, sed coope- retur ei devoto pietatis affectu. Proinde cavebo deinceps quam sollicitè potero duritiam cordis, sentiam & plangam dolorem meum, ne si forte insensibile fuerit, sit etiam insanabile vulnus meum. Ero vir videns paupertatem meam in virga indignationis ejus, ne veniat anima mea in confortio eorum, de quibus veritas ait *d*: *Percussit eos, non doluerunt.* Et item *e*: *Curavimus Babylonem, & non est sanata.* Gravis curatio humiliatio hæc, sed gravior morbus superbia est, quæ utinam sic curetur, ut sane- tur hac cura. Consentiam itaque adversario meo, acquiescam judicij meo, cedam denique urgenti aculeo, ne bis pugnat. Tale enim reor esse quod Dominus ait: *Omnis qui se exultat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.* Ac si dicat: *Quisquis contra stimulum recalcitrat, duplo pungetur: parceretur autem ei, qui senferit & dederit locum iræ.*

S E R M O XXI.

De verbis Libri Sapientiæ: *Iustum deduxit Dominus per vias rectas, & ostendit illi regnum Dei, & dedit illi scientiam sanctorum: honestavit illum in laboribus, & complevit labores illius.*

a Sap. 10. a

b Prov. 18. c

c Rom. 1. b

d Prov. 28. a

e Matt. 11.

Est *justus* *b*, qui in principio sermonis accusator est sui, & est *justus* *c*, qui ex fide vivit, & est *justus* *d* qui absque terrore est. Et primus quidem bonus, qui accedit ad viam: secundus melior, quia currit per viam: tertius optimus, quia jam appropinquat ad finem viæ. Hic tamen accipiamus primū, quem velocius invenimus. Hunc deduxit Dominus, & non alius, quia ipse est de via iniquitatis ad viam veritatis reducere, & deducere per eam, *per vias* (inquit) *rectas.* Viæ Domini, viæ rectæ, viæ pulchræ, viæ plenæ, viæ planæ. Rectæ sine errore, quia ducunt ad vitam. Pulchræ sine forde, quia docent munditiam. Plenæ multitudine, quia totus jam mundus est intra Christi sa- genam. Planæ sine difficultate, quia donant suavitatem. Iugum enim e- jus suave est, & onus eius leve *e*. *Et ostendit illi regnum Dei.* Regnum Dei conceditur, promittitur, ostenditur, percipitur. Conceditur in prædesti- natione, promittitur in vocatione, ostenditur in justificatione, in glori-